ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ի ՓԱՐԻԶ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Վարդանանց և Բարեկենդանի զոյգ տօներուն առթիւ Փետր. 26ին «Պէշիքթաշլեան» սրահին մէջ կատարուեցաւ զաղութիս կողմէ այնքան սպասուած թատերական ներկայացումը, կազմակերպուած Մուրատեան վարժարանի աշակերտներէն։

Պէտք է խոստովանիլ որ շնորհիւ վաստակաւոր երաժիշտ ուսուցչապետ Գ. Մ. Ալէմշահի և դաստիարակ ուսուցիչ Պ. Հ. Պայեանի անձնուէր ջանքերուն, ինչպէս միշտ՝ այս տարի եւս ներկայացումը շատ յաջող անցաւ։

Բաց ի աշակերտներու ծնողքներէն՝ սրահը լի էր բազմաթիւ ազգայիններով՝ որոնք այնքան սիրով և զուրգուրանքով կը մօտենան այդ վարժարանին, որպէս ազգային լուսարձարձ փարոսի մը։

Յայտագրի Ա. մասին մէջ ներկայացուեցաւ Միւսէի «Ղորենցաչիոյ» տպաւորիչ ողբերգութիւնը, թարգմանուած Հ. Վ. Յովհաննէսեանէ, իսկ Բ. մասին մէջ ներկայացուեցաւ Պիանքիի «Աչկապուկ» երգախառն զաւեշտը, նոյնպէս թարգմանուած Հ. Վ. Յովհաննէսեանէ, և ֆրանսերէն լեզուով Պոսարի երգախառը «Փոքրիկ խոհարարներ»ը։

Ներկայացման ամբողջ տեւողութեանը՝ վարժարանին սաները հակառակ իրենց աշակերտանուն, նրբին խաղերով կատարեալ արուեստագէտներու տպաւորութիւնը տուին, ներկաները ծգելով մեծ զարմացումի մէջ։

Մասնաւոր գնահատանքի արժանացան՝ Ծ. Տէր Թովմասեան՝ Ղորենցիոյի դերին մէջ՝ իր հմարծակ ու ճարպիկ խաղարկութեամբը. Ա. Կլորիկեան՝ Աղեքսանդրի դերին մէջ մարմնացումը ներկայացուց բռնաւորի մը սեւ ու դաժան տիպարին։ Թ. Ալթունեան փայլեցաւ դահիճի դերին մէջ, ինչպէս Ա. Եատիկեար, Ն. Մեսրոպեան և Բ. Պոտոսեան իրենց ուժեղ և գիտակից խաղարկութեամբը։

Զաւեշտին մէջ բուռն ծափահարութիւններու արժանացաւ Ա. Կլորիկեան Լորտի դերին մէջ, որ իր ինքնատիպ ձեւերով կը տիրապետէր բեմին, Նոյնպէս Ա. Եատիկեար, Բ. Պոտոսեան եւ Ալթունեան իրենց ուսանողի դերերուն մէջ։ Պանդոկապետի դերով՝ Վ. Պարկըրճեան և սպասակի դերով Պ. Օհանեան շատ յաջող էին։

Երգախառին մէջ մասնաւոր շնորհաւորութիւններու արժանացաւ փոքրիկն Սողոմոնեան՝ Ղիլիի դերին մէջ իր ձայնով և հմարծակ խաղարկութեամբը. նոյնպէս Բ. Պարկըրճեան խոհարարապետի դերին մէջ, Սեֆերեան, Դաստակեան, Փափազեան, Օհանեան իրենց խոհարարի դերերուն մէջ։

Հանդէսին կանոնաւորութիւնը և խնամուած ներկայացումը ցոյց տուին կազմակերպողներուն արուեստասէր հոգին։ Երեք ժամ կախարդական մթնոլորտ մը ստեղծուած էր. ողբերգութիւն և զաւեշտ թէ՛ նիւթի ընտրութեամբ և թէ հոգեբանական ըմբռնումով յաւագոյնն էր որ այս տարի Փարիզի հայութիւնը կը տեսնէր, հակառակ որ քաղաքիս մէջ կը վխտան տիղոսաւոր դերասաններ։ Անշուշտ աշակերտութիւնը բարոյական և դաստիարակչական մեծ դասեր կ'առնէ նման ներկայացումներէ. կը շեշտուին անոնց թաքուն ձիրքերը, աւելի մարժ, կենցաղագէտ ու հմարծակ կ'ըլլան անոնք։ Եւ հոս է թատրոնին կրթական ուժը։

ԱԿԱՆԱՏԵՍ

Ի ՎԵՆԵՏԻԿ – Մ. ՌԱՓ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

«Ճոխ ծրագիր, կենդանի և փայլուն ներկայացում՝ աշխատուած բեմի մը վրայ (գեղարուեստական մասին մէջ)»։ Այս է անա տպաւորութիւնը՝ զոր քաղեցինք ներկաներու բերնէն։

Ներկայացումներու առաջինը հայերէն էր. Փետր. 24ին. բեմադրուած վենետկեան հայ զաղութին համար՝ Բարեկենդանի օրերուն։

Բեմադրուեցաւ «Անիծեալը». ծանր և յուզիչ տրամ, յօրինուած Հ. Թադէոս Վ. Թովմասեանէ, Շիլլէրի «Ասազակներ»ուն հետեւողութեամբ։

Սեւհոգի Էռնան, դիւական ծրագիրներով կ'ուզէ իրեն շորթել Մորուէնի կոմսութիւնը, ուստի կը համոզէ իր կոմս հօրեղբայրը, Ոտոքար, որ անիծէ և ժառանգութենէ զրկէ սէկ հատիկ զաւակը՝ Ալֆոնսը։ Հայր և որդի դաւաճանուած՝ հուսկ զիրար կը գտնեն թշուառ վիճակի մէջ։ Ալֆոնսի վրէժն անողոք է. և մինչ Էռնան իր եղեռներուն պատիժը կը քաւէ զարհուրելի մահով մը, Ալֆոնս ալ, թէեւ իր հօր օրհնութիւնն առած՝ զնդահար կ'իյնայ իր թշնամիներէն։

Ծերունի Ոտոքարի դերն առած էր Հ. Եօրկանեան, զգայուն հոգւոյ մը պրկումներով. Ց. Ադամեան «Անիծեալ» Ալֆոնսը կը ներկայացնէր. Թ. Կապուտիկեան դերասանի ուժեղ գիծեր դրաւ Էռնանի դերին մէջ, ատելութեան և հոգեկան խռովքի ցնցող տպաւորութեամբ. ինչպէս Հ. Ասլանեան՝ որպէս դաւակից։ Գլխաւոր դերակատարներէն զատ բեմին վրայ փայլեցաւ վանականի նուիրական դերին մէջ՝ Վ. Թիւթիւնճեան, Դ. Սեւունի՝ որպէս սպասաւոր, Ծ. Մաւեան՝ կոմսին հաւատարիմը, և իսկապէս ահազդեցիկ աւազակխումբը որուն գլխաւորները էին Ն. Ցակոբեան, Վ. Ուլուհոճեան, Վ. Դիվէքճեան, Ց. Երկանեան, Գ. Ներսէսեան և Գ. Վէմեան։

«Վարտալապոնպա» ծանօթ զաւեշտին մէջ Թ. Կապուտիկեան՝ որպէս Դոնմի վանական՝ ցուցադրեց տգէտ ու անտաշ շինականի մը ամէնէն յաջող տիպարը, որուն հակապատկերն էր սպրկիկ և ուռուցիկ դերասանը՝ Ց. Երկանեան։

Երկուքն ալ կէս ժամի չափ ծափ ու ծիծաղ խլեցին ներկաներէն։

Փետր. 26ին (կրկնուած նաեւ 28ին) բեմադրուեցաւ իտալերէն երգախաղ մը (operette) չորս արարով, խուռն բազմութեան մ'առջեւ։

Նիւթը՝ միջին դարու, Նէապոլսի արքունեաց կեանքէն։ Իշխանը անտառին մէջ պտոյտի ատեն գերի կը բռնուի աւազակախումբէ մը, որուն պետը՝ Գայլատամն (Dente di lupo) և իր քաջարի զաւակը՝ Բազէաչուի (Occhio di falco)՝ իշխանին եղբօր եղեռնաւոր առաջարկը կ'ընդունին, սպաննելու գերին՝ փոխարէն մեծ գումարի մը։ Իսկապէս սրտաշարժ տեսարան մը կը պարզուի բանտին մէջ։ Իշխանն արցունքով մելամաղձ երգ մը, աղօթք մը կ'ուղղէ գթառատ Տիրամօր։ Բազէաչուին կը յուզուի, կը դառնայ. և ի գին իր կեանքին՝ կը փոխցընէ իշխանը։ Նը ցնդի դաւը. Գայլատամն իմանալով խաղը՝ կը յարձակի սպաննելու իր զաւակը՝ Բազէաչուին։ Երկնքի անտես աչքը ձեռնթափ կ'ընէ զանի։ Նոյն պահուն կ'երեւի իշխանը՝ Երկնքէն զրկուած՝ իր ազատարարին կեանքը փրկելու։

Սիրոյ եւ ներողամտութեան գերազանցօրէն յուզիչ պատկերով կը փակուի տեսարանը։

Աւազակապետի իր դերին մէջ՝ Պրն. P. A. Rizzo, իտալացի հրսկիչը՝ հոգեկան ուժեղ և բազմազան դժուարին տիպարներ ցուցադրեց։

Փոքրիկն Զ. Մնտիկեան շնորհալի իշխանին դերին մէջ բեմին զոհարիկն էր, ազնիւ ու խոհական շարժուածներով, ու իտալացիէ մ'աւելի անոյշ լեզուով։

ՎԵՆԵՏԻԿԻ

ՄՈՒՐԱՏ – ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ

ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԴԵՐԱՍԱՆԱԿԱՆ

ԽՈՒՄԲԵՐԸ

Նոյնքան յաջող և փայլուն դեր կատարեց Մ. Շիրինեան՝ Բազէաչուին՝ իր զգայուն երգով ու արտայայտութեամբ. ինչպէս Վ. Կիրակոսեան՝ դաւադիր եղբայրը։

Իսկ ամբողջ խաղին աղ – պղպեղը՝ Վ. Թիւթիւնճեան էր, որ հացկատակի իր ճապուկ ու ճարպիկ դերով ամբողջութիւնն երանգաւորեց զուարթութեան ծաղիկը փթթեցնելով։

Թեթեւ դերեր կատարեցին Դ. Սեւունի, Հ. Ասլանեան, Վ. Դիվէքճեան, Գ. Ներսէսեան և այլն, և խումբ մը պալատականներ։

Ծիծաղաշարժ զաւեշտը ,«In pretura» (Դատարանին մէջ) նոյնպէս իտալերէն, վենետկեան կեանքէն ու բարբառով, շատ յաջող անցաւ։

Հոս ալ մեծագոյն դերակատարը վերեւ յիշուած հսկիչն էր, Պրն. P. A. Rizzo։ Վ. Թիւթիւնճեան՝ դատաւոր, Ն. Ցէսճեան և Հ. Եօրկանճեան փաստաբաններ, Վ. Ուլուհոճեան՝ դատախազ, Վ. Դիվէքճեան և Գ. Քեօրողլեան վկայ, Դ. Սեւունի և Գ. Առաքելեան ամէնքն ալ շինական չնաշխարհիկ տիպարներ ծեւացուցին, զուարճացող տարանին մէջ։

Ամբողջ խաղին մէջ պտոյտի ատեն գերի կը բռնուի աւազակախումբէ մը, որուն պետը՝ Գայլատամն (Dente di lupo) և իր քաջարի զաւակը՝ Բազէաչուի (Occhio di falco)՝ իշխանին եղբօր եղեռնաւոր առաջարկը կ'ընդունին, սպաննելու գերին՝ փոխարէն մեծ գումարի մը։ Իսկապէս սրտաշարժ տեսարան մը կը պարզուի բանտին մէջ։ Իշխանն արցունքով մելամաղձ երգ մը, աղօթք մը կ'ուղղէ գթառատ Տիրամօր։ Բազէաչուին կը յուզուի, կը դառնայ. և ի գին իր կեանքին՝ կը փոխցընէ իշխանը։ Նը ցնդի դաւը. Գայլատամն իմանալով խաղը՝ կը յարձակի սպաննելու իր զաւակը՝ Բազէաչուին։ Երկնքի անտես աչքը ձեռնթափ կ'ընէ զանի։ Նոյն պահուն կ'երեւի իշխանը՝ Երկնքէն զրկուած՝ իր ազատարարին կեանքը փրկելու։

Սիրոյ եւ ներողամտութեան գերազանցօրէն յուզիչ պատկերով կը փակուի տեսարանը։

Աւազակապետի իր դերին մէջ՝ Պրն. P. A. Rizzo, իտալացի հրսկիչը՝ հոգեկան ուժեղ և բազմազան դժուարին տիպարներ ցուցադրեց։

Փոքրիկն Զ. Մնտիկեան շնորհալի իշխանին դերին մէջ բեմին զոհարիկն էր, ազնիւ ու խոհական շարժուածներով, ու իտալացիէ մ'աւելի անոյշ լեզուով։

Ինչպէս ամենայն դերակատարը վերեւ յիշուած հսկիչն էր, Պրն. P. A. Rizzo։ Վ. Թիւթիւնճեան՝ դատաւոր, Ն. Ցէսճեան և Հ. Եօրկանճեան փաստաբաններ, Վ. Ուլուհոճեան՝ դատախազ, Վ. Դիվէքճեան և Գ. Քեօրողլեան վկայ, Դ. Սեւունի և Գ. Առաքելեան ամէնքն ալ շինական չնաշխարհիկ տիպարներ ծեւացուցին, զուարճացող

Ներկայացման ամբողջ տեւողութեանը՝ վարժարանին սաները հակառակ իրենց աշակերտանունին, նրբին խաղերով կատարեալ արուեստագէտներու տպաւորութիւնը տուին, ներկաները ծգելով մեծ զարմացումի մէջ։

Մասնաւոր գնահատանքի արժանացան՝ Ծ. Տէր Թովմասեան՝ Ղորենցիոյի դերին մէջ՝ իր հմարծակ ու ճարպիկ խաղարկութեամբը. Ա. Կլորիկեան՝ Աղեքսանդրի դերին մէջ մարմնացումը ներկայացուց բռնաւորի մը սեւ ու դաժան տիպարին։ Թ. Ալթունեան փայլեցաւ դահիճի դերին մէջ, ինչպէս Ա. Եատիկեար, Ն. Մեսրոպեան և Բ. Պոտոսեան իրենց ուժեղ և գիտակից խաղարկութեամբը։

Զաւեշտին մէջ բուռն ծափահարութիւններու արժանացաւ Ա. Կլորիկեան Լորտի դերին մէջ, որ իր ինքնատիպ ձեւերով կը տիրապետէր բեմին, Նոյնպէս Ա. Եատիկեար, Բ. Պոտոսեան եւ Ալթունեան իրենց ուսանողի դերերուն մէջ։ Պանդոկապետի դերով՝ Վ. Պարկըրճեան և սպասակի դերով Պ. Օհանեան շատ յաջող էին։

Երգախառին մէջ մասնաւոր շնորհաւորութիւններու արժանացաւ փոքրիկն Սողոմոնեան՝ Ղիլիի դերին մէջ իր ձայնով և հմարծակ խաղարկութեամբը. նոյնպէս Ց. Պարկըրճեան խոհարարապետի դերին մէջ, Սեֆերեան, Դաստակեան, Փափազեան, Օհանեան իրենց խոհարարի դերերուն մէջ։

Հանդէսին կանոնաւորութիւնը և խնամուած ներկայացումը ցոյց տուին կազմակերպողներուն արուեստասէր հոգին։ Երեք ժամ կախարդական մթնոլորտ մը ստեղծուած էր. ողբերգութիւն և

digitised by A.R.A.R.@